

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ 2

รหัสวิชา 20103- 2004 ชื่อวิชา งานทดสอบแบบไม่ทำลายสภาพ

สอนครั้งที่ 2-6

ชื่อหน่วย การตรวจสอบวัสดุด้วยสายตา (VT)

ชั่วโมงที่ 5-24

1. หัวข้อเรื่อง

1. ความหมายของการตรวจสอบด้วยสายตา
2. ขอบเขต ข้อดี ข้อเสีย ของการตรวจสอบด้วยสายตา
3. วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบด้วยสายตา
4. ขั้นตอนการตรวจสอบด้วยสายตา
5. ลักษณะของจุดบกพร่องที่ทำการตรวจสอบด้วยสายตา
6. ลำดับขั้นตรวจสอบด้วยสายตาในงานเชื่อม

2. สารสำคัญ

การทดสอบด้วยสายตาสามารถทดสอบความไม่สมบูรณ์หรือรอยตำหนิที่ผิวงานเชื่อมที่มองเห็นด้วยสายตา ซึ่งเป็นการตรวจสอบเบื้องต้น ไม่มีการลงบันทึกว่าผ่านการทดสอบหรือไม่ ดังเช่นในมาตรฐานของ AWS ของข้อกำหนดกรรมวิธีการเชื่อม (Welding Procedure Specification) เรียกว่า WPS เป็นเอกสารที่กำหนดรายละเอียดหรือคู่มือการเชื่อม ซึ่งช่างเชื่อมจะต้องดำเนินการเชื่อมตาม WPS การทดสอบด้วยสายตาสามารถกระทำทั้ง ก่อนการเชื่อม ขณะเชื่อม และหลังการเชื่อม ซึ่งสามารถป้องกันหรือลดความไม่สมบูรณ์ที่อาจตรวจพบด้วยวิธีอื่นลงไปได้ สามารถป้องกันความไม่สมบูรณ์จำนวนมากก่อนที่การเชื่อมจะเสร็จสมบูรณ์ ถือเป็นข้อดีของการทดสอบงานเชื่อมด้วยสายตาที่สำคัญมาก

ถ้าเปรียบเทียบวิธีทดสอบแบบไม่ทำลายสภาพ (Non Destructive Testing : NDT) ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน จะเห็นว่า การทดสอบด้วยสายตาเป็นวิธีที่ง่าย รวดเร็ว ประหยัด และไม่ต้องการใช้เครื่องมือพิเศษอื่นใดนอกจากสายตาที่ดี และยังสามารถหาข้อมูลที่สอดคล้องกับรายละเอียดของงานเชื่อมได้อย่างดี

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 จุดประสงค์ทั่วไป

1. เข้าใจหลักการตรวจสอบวัสดุด้วยสายตา
2. สามารถทำการตรวจสอบวัสดุด้วยสายตา
3. สามารถตัดสินผลการตรวจสอบด้วยสายตาได้

3.2 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกหลักการตรวจสอบงานเชื่อมด้วยสายตาได้
2. บอกวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบงานเชื่อมด้วยสายตาได้
3. บอกลำดับของการตรวจสอบด้วยสายตาในงานเชื่อมได้

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ 2

รหัสวิชา 20103- 2004 ชื่อวิชา งานทดสอบแบบไม่ทำลายสภาพ

สอนครั้งที่ 2-6

ชื่อหน่วย การตรวจสอบวัสดุด้วยสายตา (VT)

ชั่วโมงที่ 5-24

4. บอกชนิดเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบงานเชื่อมด้วยสายตาได้
5. บอกลักษณะจุดบกพร่องงานเชื่อมที่สามารถทำการตรวจสอบด้วยสายตาได้
6. บอกเทคนิคการควบคุมไม่ให้เกิดจุดบกพร่องในงานเชื่อมได้
7. บอกรายละเอียดของการตรวจสอบก่อนการเชื่อมและหลังการเชื่อมด้วยสายตาได้
8. เตรียมชิ้นงานที่จะนำมาตรวจสอบด้วยสายตาได้
9. ตรวจสอบและบันทึกผลการตรวจสอบก่อนการเชื่อมได้
10. ตรวจสอบและบันทึกผลการตรวจสอบขณะเชื่อมได้
11. ตรวจสอบและบันทึกผลการตรวจสอบหลังการเชื่อมได้
12. บูรณาการคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4. เนื้อหาสาระ

1. ความหมายของการตรวจสอบด้วยสายตา

การตรวจสอบด้วยสายตา (Visual Inspection or Visual Testing , VT) หมายถึง การตรวจสอบโดยใช้สายตาของผู้ที่ทำการตรวจสอบ เป็นกรรมวิธีตรวจสอบพื้นฐาน สำหรับการประเมินผลโครงสร้างหรือชิ้นส่วนประกอบโดยประเมินผลการทดสอบในระดับการยอมรับ (Acceptance) หรือไม่ยอมรับ (Rejection) ด้วยการใช้สายตา การตรวจสอบด้วยสายตาสามารถกระทำได้จำนวนมาก ๆ และกระทำในทุก ๆ ขั้นตอนของการเชื่อมประกอบ ได้แก่ การตรวจสอบก่อนการเชื่อม การตรวจสอบขณะเชื่อมและการตรวจสอบหลังการเชื่อม การตรวจสอบด้วยสายตาสามารถป้องกัน หรือลดความไม่สมบูรณ์ที่อาจตรวจพบด้วยวิธีการตรวจสอบด้วยสายตาได้ถึง 80 - 90 เปอร์เซ็นต์ และสามารถป้องกันความไม่สมบูรณ์ก่อนการเชื่อมแล้วเสร็จ ถือเป็นข้อดีของการตรวจสอบด้วยสายตาที่สำคัญ

การตรวจสอบงานเชื่อมด้วยสายตา เป็นเทคนิคในการทดสอบชนิดหนึ่งที่ตั้งอยู่ในกระบวนการทดสอบ แบบไม่ทำลายสภาพ (Non Destructive Testing : NDT) ซึ่งนิยมใช้กันมากที่สุดและมีค่ามากที่สุด ถึงแม้ว่าในมาตรฐานการทดสอบ งานเชื่อมทั้งทดสอบช่างเชื่อม และทดสอบกรรมวิธีการเชื่อมจะไม่ได้กำหนดให้มีการทดสอบด้วยสายตาไว้ก็ตาม แต่การทดสอบด้วยสายตาก็จะต้องใช้แทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของการทำงาน เริ่มตั้งแต่ก่อนการเชื่อมระหว่างเชื่อมการเชื่อมและหลังการเชื่อมแล้ว เพื่อให้ชิ้นงานที่ทำนั้นออกมาได้ตามมาตรฐานต่าง ๆ ที่กำหนดไว้และนอกจากนั้นในงานที่ไม่ละเอียดนักที่ไม่ต้องใช้มาตรฐานใดมาควบคุม การตรวจสอบด้วยสายตานั้น มีความสำคัญมากที่สุดเพื่อเป็นการประกันคุณภาพงานเหล่านั้น

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ 2

รหัสวิชา 20103- 2004 ชื่อวิชา งานทดสอบแบบไม่ทำลายสภาพ

สอนครั้งที่ 2-6

ชื่อหน่วย การตรวจสอบวัสดุด้วยสายตา (VT)

ชั่วโมงที่ 5-24

2. ขอบเขต ข้อดี ข้อเสีย ของการตรวจสอบด้วยสายตา

2.1 ข้อดีของการตรวจสอบงานเชื่อมด้วยสายตา

- 2.1.1 ค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบต่ำสุด
- 2.1.2 กรรมวิธีในการตรวจสอบไม่ยุ่งยากและได้ผลดี
- 2.1.3 ตรวจสอบชิ้นงานได้ทุกชนิด
- 2.1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบมีราคาถูก
- 2.1.5 ใช้เวลาในการตรวจสอบน้อย
- 2.1.6 วิเคราะห์สาเหตุของการผิดพลาดได้ง่าย

2.2 ข้อจำกัดของการตรวจสอบงานเชื่อมด้วยสายตา

- 2.2.1 ตรวจสอบได้เฉพาะผิวภายนอก
- 2.2.2 ไม่สามารถตรวจสอบรอยตำหนิที่เล็กมาก ๆ ได้
- 2.2.3 มีโอกาสผิดพลาดเนื่องจากประสบการณ์ของผู้ตรวจสอบ
- 2.2.4 งานบางลักษณะไม่สามารถตรวจสอบได้ เช่น รอยร้าว

3. วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบด้วยสายตา

- 3.1 เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพและประเมินงานเชื่อมก่อนทำการเชื่อม
- 3.2 เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพและประเมินงานเชื่อมขณะทำการเชื่อม
- 3.3 เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพและประเมินงานเชื่อมหลังการเชื่อม

4. ขั้นตอนการตรวจสอบด้วยสายตา

4.1 การตรวจสอบก่อนการเชื่อม

4.1.1 รายละเอียดการตรวจสอบก่อนการเชื่อม

- 4.1.1.1 ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในงานเชื่อม
- 4.1.1.2 ตรวจสอบกรรมวิธีการเชื่อม (Welding Procedures)
- 4.1.1.3 ตรวจสอบคุณภาพของช่างเชื่อม
- 4.1.1.4 พัฒนาแผนการตรวจสอบ ตลอดจนการบันทึก
- 4.1.1.5 พัฒนาระบบการพิสูจน์สำหรับการไม่ยอมรับ
- 4.1.1.6 ตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือและอุปกรณ์การเชื่อม
- 4.1.1.7 ตรวจสอบคุณภาพและสภาพของวัสดุงานและลวดเชื่อม
- 4.1.1.8 ตรวจสอบคุณภาพและความถูกต้องของการเตรียมรอยต่อเชื่อม
- 4.1.1.9 ตรวจสอบการประกอบและแนวการวางของชิ้นส่วนที่จะเชื่อม

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ 2

รหัสวิชา 20103- 2004 ชื่อวิชา งานทดสอบแบบไม่ทำลายสภาพ

สัปดาห์ที่ 2-6

ชื่อหน่วย การตรวจสอบวัสดุด้วยสายตา (VT)

ชั่วโมงที่ 5-24

4.1.1.1 ตรวจสอบความสามารถในการประกอบและแนวการวางชิ้นส่วน

4.1.1.2 ตรวจสอบความสะอาดในบริเวณที่จะเชื่อม

4.2 การตรวจสอบขณะเชื่อม

4.2.1 รายละเอียดการตรวจสอบขณะเชื่อม

4.2.1 ตรวจสอบตัวแปรตาม Welding Procedure

4.2.2 ตรวจสอบคุณภาพแต่ละรอยเชื่อม

4.2.3 ตรวจสอบการทำความสะอาดรอยเชื่อมก่อนที่จะเชื่อมทับ

4.2.4 ตรวจสอบอุณหภูมิของรอยเชื่อมก่อนที่จะเชื่อมทับ (Interpass Temperature)

4.2.5 ตรวจสอบตำแหน่งและลำดับการเชื่อมแต่ละรอยเชื่อม

4.2.6 ตรวจสอบผิวการเซาะด้านหลัง(Back Gouged Surfaces)

4.2.7 ตรวจสอบแบบไม่ทำลายสภาพ (Non Destructive Testing : NDT) เมื่อ มีความต้องการ

4.3 การตรวจสอบหลังการเชื่อม

4.3.1 รายละเอียดการตรวจสอบหลังการเชื่อมด้วยสายตา

4.3.1.1 ตรวจสอบความสวยงามของผิวหน้ารอยเชื่อมที่เชื่อมเสร็จแล้ว

4.3.1.2 ตรวจสอบขนาดรอยเชื่อม

4.3.1.3 ตรวจสอบความยาวรอยเชื่อมและระยะห่างระหว่างรอยเชื่อม

4.3.1.4 ตรวจสอบขนาดอย่างละเอียดของรอยเชื่อมที่เชื่อมเสร็จแล้ว

4.3.1.5 ตรวจสอบแบบไม่ทำลาย ซึ่งเมื่อมีความต้องการ

4.3.1.6 ตรวจสอบการให้ความร้อนหลังเชื่อมเมื่อมีความต้องการ

5. ลักษณะของจุดบกพร่องที่ทำการตรวจสอบด้วยสายตา

5.1 สะเก็ดบนผิวของโลหะ (Spatter)

5.2 การแตกร้าว (Cracking)

5.3 รอยกัดแห้ว (Undercut)

5.4 การซึมลึกไม่สมบูรณ์ (Incomplete Penetration)

5.5 การบิดงอ (Distortion)

5.6 รอยเชื่อมซ้อนแนว (Overlap)

5.7 แอ่งปลายแนวเชื่อม (Crater)

5.8 การโค้งงอ และการโก่งงอ

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ 2

รหัสวิชา 20103- 2004 ชื่อวิชา งานทดสอบแบบไม่ทำลายสภาพ

สอนครั้งที่ 2-6

ชื่อหน่วย การตรวจสอบวัสดุด้วยสายตา (VT)

ชั่วโมงที่ 5-24

5. กิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)**ภาคปฏิบัติ**

กิจกรรมผู้สอน	กิจกรรมผู้เรียน	เวลา
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 1. แสดงใบงานที่จะทำการฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่วิธีการปฏิบัติ การตรวจสอบก่อนการเชื่อม การตรวจสอบขณะเชื่อม และการตรวจสอบหลังการเชื่อม	1. ผู้เรียนร่วมคิดและศึกษาตามใบงานที่ 4 ใบงานที่ 5 ใบงานที่ 6 ใบงานที่ 7 ใบงานที่ 8 ใบงานที่ 9 ในเอกสารประกอบการเรียนหน้า ที่ 96-128	20 นาที
ขั้นเข้าใจเนื้อหา (บรรยาย-สาธิต) 1. อธิบายรายละเอียดในการตรวจสอบวัสดุด้วยสายตาตามใบงานที่ 4 ใบงานที่ 5 ใบงานที่ 6 ใบงานที่ 7 ใบงานที่ 8 และ ใบงานที่ 9 ใน	1. ผู้เรียนสนใจและตั้งใจฟัง 2. ผู้เรียนพิจารณาข้อควรระวังในการตรวจสอบวัสดุ ด้วยสายตาตามจากใบงานที่ 4 ใบงานที่ 5 ใบงานที่ 6 ใบงานที่ 7 ใบงานที่ 8 และ ใบงานที่ 9 ในเอกสารประกอบการเรียนหน้า ที่ 96-128	30 นาที
ขั้นพยายาม/ปฏิบัติและสำเร็จผล 1. ผู้สอนให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามตามใบงานที่ 4 ใบงานที่ 5 ใบงานที่ 6 ใบงานที่ 7 ใบงานที่ 8 และ ใบงานที่ 9 ส่งงานตามเวลาที่กำหนด 2. ควบคุมดูแลผู้เรียน ให้คำแนะนำผู้เรียนขณะปฏิบัติงาน	1. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติงานตามใบงานที่ 4 ใบงานที่ 5 ใบงานที่ 6 ใบงานที่ 7 ใบงานที่ 8 และ ใบงานที่ 9 2. ผู้เรียนฝึกปฏิบัติงานตามใบงานด้วยความตั้งใจ ปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานโดยศึกษาจากคำอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติงานของใบงานที่ 4 ใบงานที่ 5 ใบงานที่ 6 ใบงานที่ 7 ใบงานที่ 8 และ ใบงานที่ 9	960 นาที

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ 2

รหัสวิชา 20103- 2004 ชื่อวิชา งานทดสอบแบบไม่ทำลายสภาพ

สอนครั้งที่ 2-6

ชื่อหน่วย การตรวจสอบวัสดุด้วยสายตา (VT)

ชั่วโมงที่ 5-24

5. กิจกรรมการเรียนการสอน (ต่อ)

ภาคปฏิบัติ

กิจกรรมผู้สอน	กิจกรรมผู้เรียน	เวลา
<p>ขั้นสำเร็จผล</p> <p>1. ตรวจสอบผลการส่งงานตามใบสั่งงานที่ 1 โดยใช้แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน</p>	<p>1. ส่งผลการฝึกปฏิบัติงาน ใบบันทึกที่ 4 ใบบันทึกที่ 5 ใบบันทึกที่ 6 ใบบันทึกที่ 7 ใบบันทึกที่ 8 ใบบันทึกที่ 9 ตามใบงานที่ 4 ใบงานที่ 5 ใบงานที่ 6 ใบงานที่ 7 ใบงานที่ 8 และใบงานที่ 9 ให้ ครูผู้สอนตรวจตามเวลาที่กำหนด</p>	<p>15 นาที</p>
	<p>รวมเวลา</p>	<p>1200 นาที</p>

แผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ 2

รหัสวิชา 20103- 2004 ชื่อวิชา งานทดสอบแบบไม่ทำลายสภาพ

สอนครั้งที่ 2-6

ชื่อหน่วย การตรวจสอบวัสดุด้วยสายตา (VT)

ชั่วโมงที่ 5-24

6. สื่อการเรียนการสอน

5. สื่อประกอบการสอน Power point
6. ใบความรู้
7. ใบงาน
8. แบบฝึกหัด
9. แบบทดสอบ ก่อนเรียน หลังเรียน
10. ตัวอย่างของจริง

7. การประเมินผล

3. คะแนนจากการทำแบบทดสอบ ก่อนเรียน หลังเรียน
4. คะแนนจากการปฏิบัติตามใบงาน

8. งานที่มอบหมาย

1. ทบทวนเนื้อหาที่บ้านเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับเรียนในหน่วยต่อไป

กิจกรรมหลังเรียน

- เก็บขยะ ทำความสะอาดภายในบริเวณห้องเรียนให้เรียบร้อย
- จัดวางโต๊ะเก้าอี้ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม

9. บันทึกหลังการสอน

สอนครั้งที่ .....

หน่วยที่..... เรื่อง.....เวลา.....ชั่วโมง

หัวข้อเรื่อง

.....
.....
.....

กิจกรรมการเรียนการสอน

.....
.....
.....